

Nagovor vodje Centra

ZASL. PROF. DR. PETER GLAVIČ

Center za zaslužne profesorje in upokojene visokošolske učitelje Univerze v Mariboru

Center za zaslužne profesorje in upokojene visokošolske učitelje Univerze v Mariboru (UM) je Senat UM ustanovil 24. 9. 2019 z Aktom o ustanovitvi. Akt je bil pripravljen na osnovi sestankov zaslužnih profesorjev in vodstva UM (19. 12. 2018 in 18. 2. 2019) ter mednarodne delavnice s področja aktivnega staranja in srebrne ekonomije (10. 4. 2019); ugledne strokovnjake s področja problematike starajoče se družbe je na delavnico pripeljal prof. dr. Jože Gričar. Z ustanovitvijo Centra so želeli odpraviti medgeneracijsko vrzel, v okolje pa prenesti sporočilo, da je UM starosti in staranju prijazna univerza – prva te vrste v Sloveniji. Za vzor so jim bile napredne univerze v ZDA in Evropi, Svetovno omrežje starosti prijaznih univerz (AFU GN) s sedežem v Dublinu in Evropska zveza zaslužnih profesorjev (EAPE).

Sprejeti Akt o ustanovitvi je predvidel, da Center:

- promovira in spodbuja interese članov Centra ter spodbuja družbene in intelektualne povezave med njimi,
- organizira strokovna posvetovanja in obravnava poročila o udeležbi na strokovnih posvetovanjih,

- pripravlja predloge raziskovalnih projektov za domače in mednarodne razpise s področij, ki sodijo v okvir delovanja Centra, in na katerih je predvideno sodelovanje treh ali več članov Centra,
- sodeluje z organizacijami in enotami istih ali sorodnih področij v okviru univerze in zunaj nje,
- izvaja programe vseživljenjskega učenja.

Konstitutivna seja Centra je bila sklicana 13. 11. 2019. Rektor UM, prof. dr. Zdravko Kačič, je predstavil aktivnosti, ki so vodile k nastanku Centra. Prorektorica UM prof. dr. Janja Hojnik se je zahvalila izr. prof. dr. Lučki Lorber in zasl. prof. dr. Jožetu Gričarju za njun prispevek k nastanku Centra. Za vodjo Centra je bil izvoljen zasl. prof. dr. Peter Glavič. Začelo se je prostovoljno vključevanje upokojenih profesorjev UM v Center, ki je že po letu dni imel 37 članov, letos pa jih ima že 55. Med njimi so tudi štirje ugledni, mednarodno uveljavljeni, zunanji člani iz Ljubljane.

Na prvi seji Centra 4. 2. 2020 je bil sprejet program dela in imenovan osemčlanski začasni odbor. Začel je pripravljati pravila delovanja, ki jih je rektor UM sprejel 2. 2. 2021. Imenovan je bil petčlanski izvršni odbor, ki se je sestajal mesečno. Skupščine članov Centra potekajo štirikrat letno.

Postopno je bilo organiziranih pet delovnih skupin: 1) za e-učenje in e-izobraževanje, vodja zasl. prof. dr. Jože Gričar in izr. prof. dr. Lučka Lorber, 2) za zdravstvo, vodja zasl. prof. dr. Zmago Turk, 3) za kulturo in umetnostno zgodovino, vodja izr. prof. dr. Marjeta Ciglencečki, 4) za trajnostni razvoj in družbeno odgovornost (raziskave, inovacije, izobraževanje), vodji zasl. prof. dr. Peter Glavič in zasl. prof. ddr. Matjaž Mulej, 5) za varstvo okolja, vodja je bil najprej red. prof. dr. Ludvik Trauner in nato dr. Darja Piciga, 6) za dostopnost univerzitetne informacijske tehnologije za upokojene visokošolske učitelje, vodja zasl. prof. dr. Jože Gričar; v pripravi je še delovna skupina za pravo, ki jo bo vodil zasl. prof. dr. Šime Ivanjko.

Center dobro sodeluje s članicami UM. V preteklih letih so bili na vseh članicah UM imenovani koordinatorji za delo s Centrom. Vodstvo Centra se je sestalo z vodstvi desetih fakultet in obravnavalo predloge sodelovanja. Organizirali smo vrsto predavanj, tudi v sodelovanju z Društvom visokošolskih profesorjev UM. Sodelujemo z IRDO (Inštitutom za razvoj družbene odgovornosti) pri organizaciji

mednarodnih konferenc, z Zrelo univerzo Filozofske fakultete UM (ZUF) in z Univerzo v Ljubljani. Dobre so tudi povezave s študenti (predavanja, medgeneracijsko sodelovanje) in prorektorico študentko. V okviru razvoja UM izvajamo tri projekte:

- program vseživljenjskega učenja za področje zelenega prehoda, okolja in trajnostnega razvoja,
- podnebno nevtralna Univerza v Mariboru (2050) po vzoru Tehniške univerze v Gradcu, skladna z Zelenim dogovorom EU in
- trajnostna in družbeno odgovorna Univerza v Mariboru, TDOUM – spodbudili smo njeno ponovno delo.

UM je bila 1. maja 2020 že sprejeta v Svetovno mrežo starosti prijaznih univerz in se s tem obvezala k spoštovanju načel starosti prijazne univerze.

Z vodstvom UM še nismo uspeli doseči dogovora o pravici upokojenih profesorjev do ohranitve spletnega naslova @um.si in dostopa do informacijsko-komunikacijske tehnologije UM – sprejela ga je le FKKT, Senat UM predloga skupščine Centra še ni obravnaval. Z vlado se nismo uspeli dogovoriti o odpravi obdavčenja potnih stroškov, nastalih v projektih upokojenih profesorjev.

Oktobra 2021 smo Center predstavili, na spletni konferenci Zveze upokojenskih organizacij v visokem šolstvu iz ZDA, AROHE (Association of Retirement Organisations in Higher Education). Na več svetovnih in evropskih posvetovanjih so člani sodelovali s prispevki s področja delovanja Centra. Več članov se je vključilo v Evropsko zvezo zaslužnih profesorjev, kjer sodelujejo s prispevki na posvetovanjih in v glasilu te zveze (The Bulletin of EAPE). Zasl. prof. dr. Jože Gričar je razvil spletne strani omrežij: Professors Emeriti Network, eSeniors 55+ Network, Active Ageing Network, Network of eCollaborating Retired eAcademics, Seniors eLearning & eEducation, Slovenia Professors Emeriti Network idr., ter jih povezal v Global Network of Associations & Networks: Retirees Developing Silver Economy. Redno se sestajamo s sorodnimi organizacijami v sosednjih državah in tudi širše.

V letu 2021 smo s svojimi prispevki sodelovali v javni razpravi Evropske komisije o Zeleni knjigi o staranju Spodbujanje solidarnosti in odgovornosti med generacijami. Organizirane so bile delavnice o prihodnosti Evrope (Demografske spremembe in vzdržnost javnih financ; Digitaliziranje življenjskega okolja seniorjev; Evropa prihodnosti in zelena Slovenija v njej; Preporod evropskega gospodarstva in srebrna ekonomija). Uvodni nagovor je imela ga. Dubravka Šuica, podpredsednica Evropske komisije. Aktivno smo sodelovali pri oblikovanju Resolucije Sveta EU o prenovljenem evropskem programu za izobraževanje odraslih. Naš prispevek je poudaril pomen izobraževanja in usposabljanja z vidika vseživljenjskega učenja (april 2021).

Za požrtvovalno delo se je potrebno zahvaliti vsem članom odbora, zlasti izr. prof. dr. Lučki Lorber, zasl. prof. dr. Jožetu Gričarju in dr. Darji Piciga. Žal smo se morali v teh letih posloviti od sedmih članov Centra: zasl. prof. dr. Boruta Belca, red. prof. dr. Milana Brumna, zasl. prof. dr. Valterja Dolečka, zasl. prof. dr. Jurija Juga, zasl. prof. dr. Alojza Paulina, zasl. prof. dr. Adolfa Šostarja, člana našega izvršnega odbora in zasl. prof. dr. Božidarja Hribernika.